

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمائید www.asebankafinet.ir

با سمه تعالی

« فرم شماره : ۱ »

فرم خلاصه اطلاعات مربوط به کارمندان و مستندسازی « ویژه ارتقاء رتبه شغلی عالی »

نام خانوادگی : نام :

رشته شغلی : **جغرافیا** نام پدر :

شماره پرسنلی : کد ملی :

پست سازمانی : **دیپ**

سابقه خدمت قابل قبول (روز / ماه / سال) : سوابق تجربه قابل قبول (روز / ماه / سال) :

۱. محل جغرافیایی خدمت : آموزش و پرورش **استان** حوزه محل خدمت « شهر / شهرستان » :

۲. سوابق تجربی کارمند : « بر اساس فرم ۵۰۲ اطلاعات پرسنلی »

ردیف	رشته شغلی	عنوان پست سازمانی	دوره تصدی	ردیف	رشته شغلی	عنوان پست سازمانی	دوره تصدی
۱			۷				
۲			۸				
۳			۹				
۴			۱۰				
۵			۱۱				
۶			۱۲				

۳. میانگین امتیاز مکتسبه طول دوره ارزشیابی کارمند : امتیاز

۴. عناوین دوره های آموزشی مرتبط با شغل : « عالی : ۱۵۰ ساعت »

ردیف	عنوان دوره	ساعت	ردیف	عنوان دوره	ساعت
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

* جمع ساعت دوره های آموزشی : ساعت

۵. مهر و امضاء مدیر کل آموزش و پرورش استان :
 ۶. امضاء رئیس امور اداری و تشکیلات استان :

« فرم شماره : ۲ »

« ویژه ارتقاء رتبه شغلی عالی »

* مستند سازی تجربیات « کارمند محترم لطفاً در خصوص هر یک از قسمتهای زیر چند سطر توضیح دهید »
مقدمه : ارائه توضیح کلی در خصوص حوزه فعالیت کارمند :

۱. ارزشیابی عمومی :

– نقاط قوت در زمینه وظایف و مسئولیت های شغلی :

الف : داشتن طرح درس منظم و روزانه
ب : استفاده از روش های تدریس جدید

ج : توجه به دانش آموزان ضعیف تر در هنگام یادگیری
د : استفاده از تجربیات دبیران جغرافیا

– نقاط ضعف در زمینه وظایف و مسئولیت های شغلی :

الف : نبود امکانات در مدرسه برای دروس جغرافیا
ب :

ج :

۲. اقدامات خاصی که در طول خدمت صورت گرفته و به نتیجه رسیده است .

استفاده از روش های جدید علمی و عملی در تدریس جغرافیا

۳. بیان نکات ویژه و کلیدی حاصل تجربیات کارمند که منجر به بهبود وضع در حوزه کاری شده است .

داشتن طرح درس روزانه و سالانه – اهمیت دادن به ارزشیابی های روزانه – توجه به دانش آموزان ضعیف تر

در یادگیری – توجه کردن به تجربیات همکاران

۴. برنامه خاص برای آینده ناشی از تجربیات گذشته .

استفاده بیشتر از پاورپوینت و فیلم های آموزشی برای یاددهی بیشتر مفاهیم جغرافیا

۵. مهر و امضاء مدیر کل آموزش و پرورش استان : ۶. امضاء رییس امور اداری و تشکیلات استان :

هوالرزاق

« ویژه ارتقاء رتبه شغلی خبره »

اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان شمالی

کد پرسنلی : شماره ملی :

نام : نام خانوادگی :

رشته شغلی : دبیر جغرافیا عنوان پست سازمانی : دبیر

رتبه قبلی و تاریخ اجراء : خبره .../..../...

رتبه جدید و تاریخ اجراء : عالی / /

عنوان مستندات تجربیات مدون :

تجربیات تدریس جغرافیا دوره دبیرستان

فهرست مطالب

- مقدمه : ۶
- نکات کلیدی : ۷
- شرح وظایف دبیر جغرافیا دوره دبیرستان ۸
- تجربیات تدریس : ۱۱
- تجربه ۱ : علاقمند کردن دانش آموزان به درس جغرافیا ۱۱
- تجربه ۲ : روش های ارزشیابی بنده در تدریس جغرافیا ۱۱
- تجربه ۳ : تشویق دانش آموزان و ترغیب آنها با جایزه دادن ۱۲
- تجربه ۴ : استفاده از روش کنفرانس در تدریس جغرافیا ۱۳
- توضیح و تبیین تجربه استفاده از روش کنفرانس در تدریس جغرافیا : ۱۳
- تجربه ۵ : نحوه ترغیب دانش آموزان به خلاقیت در درس جغرافیا ۱۴
- تجربه ۶ : استفاده از روش بازگویی در تدریس جغرافیا ۲۰
- تبیین و توضیح استفاده از روش بازگویی در تدریس درس جغرافیا : ۲۰
- تجربه ۷ : استفاده از روش پرسش و پاسخ در تدریس درس جغرافیا : ۲۰
- تبیین تجربه استفاده از روش پرسش و پاسخ در تدریس درس جغرافیا : ۲۰
- تجربه ۸- بازدید از مناطق مختلف طبیعت برای تبیین مفاهیم جغرافیایی ۲۰
- تجربه ۹ : توجه و بررسی نقاط ضعف دانش آموزان در یادگیری درس جغرافیا در دوره دبیرستان : ۲۱
- تبیین تجربه توجه به نقاط ضعف دانش آموزان : ۲۱
- تبیین و توضیح تجربیات تدریس جغرافیا دبیرستان : ۲۲

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

انواع روش های نوین یاددهی که بنده در تدریس جغرافیا استفاده می کردم در زیر آمده است..... ۲۲

۱. روش مطالعه‌ی میدانی (Field Study) ۲۶

۲. روش تدریس مبتنی بر IT ۲۷

۳. روش بارش مغزی یا بیان افکار و ایده‌های آنی (Brain Storming) ۲۷

مقررات روش بیان افکار و ایده‌های آنی ۲۸

مرحله جمع‌بندی مطالب ۲۸

ارزشیابی در این روش ۲۸

روش تدریس فعال کارگروهی که بنده در کلاس استفاده می کردم : ۲۹

چگونگی آرایش کلاس در شیوه کارگروهی ۳۰

موانع و محدودیتهای آموزش درس جغرافیا دبیرستان : ۳۲

راهکارهایی اجرایی برای رفع محدودیت های آموزش جغرافیا در دوره دبیرستان : ۳۳

بررسی ارزشیابی در درس جغرافیا و محدودیت و راهکارهای اجرایی آن حاصل تجربیات تدریس : ۳۵

موانع و محدودیتهای ارزشیابی درس جغرافیا: ۳۶

ب- راهکارهایی اجرایی شیوه ها ارزشیابی ۳۶

راهکارهای پیشنهادی برای ایجاد همکاری در کلاس بین معلم و دانش آموز حاصل تجربیات بنده در

تدریس جغرافیا: ۳۷

پیشنهادات جهت تدریس بهتر درس جغرافیا دبیرستان ۴۶

نتیجه گیری: ۴۸

منابع : ۵۰

مقدمه :

اینجانب سالهاست به تدریس درس جغرافیا در دوره دبیرستان مشغول هستم . در این سال ها همیشه سعی کرده ام به بهترین نحو ممکن دروس جغرافی را به دانش آموزان آموزش دهم .

در این مدت تجارب زیادی از نحوه یادگیری و یاددهی جغرافیا به دانش آموزان بدست آورده ام . به عقیده بنده فرار دادن تجارب خود در اختیار دیگران و همچنین استفاده از تجارب دیگران با عث پیشرفت زیادی در امر بهتر یاد دادن به دانش آموزان می شود .

جغرافیا علمی است که در صدد تشریح ویژگی های مکان ها و توزیع انسان ها، عوارض و رویدادها بر سطح زمین می باشد. جغرافیا به مطالعه کنشهای متقابل انسان - محیط در بستر مکان های ویژه و موقعیت های مکانی می پردازد.

امروزه آموزش جغرافیا به عنوان یک موضوع اصلی و محوری که باید در برنامه های تحصیلی مدارس در دوره های مختلف گنجانده شود، مورد تأکید قرار گرفته است و از آن به عنوان وسیله ای نیرومند هم برای ترفیع و ترویج آموزش های فردی و هم آموزش های بین المللی، محیطی و توسعه استفاده می شود.

بسیاری از موضوعات و مشکلات عمده ای که دنیای امروز با آن مواجه است، بعد جغرافیایی قوی دارند. آموزش جغرافیا در درک و فهم مسائل و مشکلات محیطی و ارائه راه حل ها و برنامه ریزی های مربوط به توسعه، نقش بسزایی دارد. آموزش جغرافیا می تواند دانش آموزان را به درک فرایندها و ساختارهای مربوط به توسعه قادر سازد. درک محیط پیرامون، آگاهی از شیوه های متفاوت زندگی، شناخت نظام های اصلی اجتماعی-اقتصادی و موقعیت های مکانی و مکان ها به عنوان بستر این نظام ها، تأثیر شرایط طبیعی بر فعالیت های انسانی و تغییر محیطها بر مبنای تکنیک ها، ارزشهای فرهنگی و نظام های اقتصادی-اجتماعی، دستیابی به طیف وسیعی از مهارت های جغرافیایی و به کارگیری آنها در زندگی خصوصی، حرفه ای و عمومی و سرانجام علاقه مندی و احساس مسئولیت نسبت به محیط و بوم انسانی در مقیاس های مختلف از طریق

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
آموزش جغرافیایی حاصل می گردد. بر این مبنا ملاحظه می شود که برنامه درسی جغرافیا و شیوه آموزش آن در کشور ما نیاز به تحول بنیادین دارد و آنچه این تحول اساسی را ضروری نموده است، کمبودها و مشکلاتی است که در آموزش فعلی این درس وجود دارد.

هدف از نوشتن این تحقیق بیان این تجربیات و در اختیار قرار دادن این تجربیات در اختیار سایر همکاران برای تسریع فرایند یاددهی به دانش آموزان می باشد . امید است با این کار قدمی در راستای آموزش بهتر دانش آموزان در درس جغرافیا برداشته باشیم .

نکات کلیدی :

تجارب تدریس جغرافیا - تبیین و توضیح تجربیات - موانع و مشکلات تدریس - ارائه راهکارها

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایندید. www.asemarkafinet.ir

شرح وظایف دبیر جغرافیا دوره دبیرستان

- اهتمام در به وجود آوردن محیطی کاملاً آموزنده و پرورش دهنده در کلاس درس منطبق با موازین و معیارهای اسلامی به طوری که زمینه شکوفا شدن استعدادهای فطری و خدادادی دانش آموزان از هر جهت فراهم باشد.

- نظارت کامل بر رفتار و کردار دانش آموزان و دادن تذکرات لازم به آنان در مواقع لازم با توجه به اصول و شیوه های تربیتی اسلامی.

- سعی در ایجاد جو تفاهم و همکاری اسلامی بین دانش آموزان در یادگیری دروس و سایر امور و ارائه رفتاری کاملاً اسلامی در کلاس درس به نحوی که دانش آموزان نمونه و الگوی کامل از رفتار اسلامی را همواره مدنظر داشته باشند.

- حضور به موقع در کلاس درس و سعی وافر در هدر نرفتن وقت دانش آموزان و اشتغال به تدریس موظف بر طبق برنامه هفتگی براساس ضوابط مصوب وزارت آموزش و پرورش.

- تهیه طرح درس سال تحصیلی به منظور تخصیص مطالب برنامه به فواصل زمانی معین.

- رسیدگی به حضور و غیاب دانش آموزان و ثبت غیبت آنان در دفتر مخصوص و ارائه گزارش لازم به رئیس آموزشگاه.

- گروه بندی دانش آموزان از نظر استعدادهای مختلف جهت پیشبرد وضع تحصیلی آنان.

- آموزش اصول نظری مواد و دروس فنی متناسب با برنامه آموزش علمی دانش آموزان.

- آماده کردن وسایل لازم برای تدریس و تشریح در کلاس درس در صورت لزوم.
- تشریح نمونه های ساخته شده مورد نیاز برای دانش آموزان طبق نقشه.
- انجام امتحانات به منظور سنجش معلومات و یادگیری دانش آموزان برطبق مقررات و دستور عمل های مربوط.
- تصحیح اوراق امتحانی و تسلیم ریز نمرات به مقام مربوط ظرف مدت مقرر برابر دستور عمل های مربوط.
- برقراری و حفظ نظم در کلاس درس.
- مطلع ساختن اولیاء دانش آموزان از وضع تحصیلی و اخلاقی فرزندانشان و تماس و ارتباط با آنان در حد لزوم.
- گزارش به موقع وضع تحصیلی و اخلاقی دانش آموزان به مقام ذیربط.
- گزارش در جلسات و شوراهاى دبیران و همکاری با سایر مقامات مربوط در زمینه مختلف آموزش و پرورش.
- همکاری با رئیس واحد آموزشی مربوط و اجرای دستورات در حدود مقررات وزارت آموزش و پرورش.
- گزارش وضع درسی و کارآموزی دانش آموزان و هنرجویان به مقام مربوط.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

- سعی در مطالعه مداوم در روشهای تدریس و کتب تربیتی و علمی به منظور بالا بردن سطح آگاهی ها و مهارت های شغلی.

- شرکت در کلاس های آموزش ضمن خدمت که توسط وزارت آموزش و پرورش تشکیل می شود طبق برنامه.

- مشخص نمودن تمرینات و برنامه هایی که لازم است دانش آموزان و هنرجویان و یا دانشجویان جهت تفهیم بهتر دروس در منزل انجام دهند و رسیدگی به کارهای انجام شده.

- همکاری با انجمن اولیاء و مربیان واحد آموزشی مربوط.

- انجام سایر امور ارجاعی عنداللزوم.

تجربیات تدریس :

تجربه ۱ : علاقمند کردن دانش آموزان به درس جغرافیا

همیشه در دوران تدریس در درس جغرافیا در هر جلسه قبل از تدریس مبحث اصلی درس حداقل ۵ دقیقه در مورد اهمیت موضوع مورد تدریس صحبت می کنم و انقدر موضوع را مهم و جذاب جلوه می دهم که دانش آموز دوست داشته باشد موضوع را بداند.

بعنوان مثال اهمیت علم جغرافیا نظر جغرافیدانان و علمای سیاست را در این ارتباط توضیح می دهم .

مثلا همیشه به دانش آموزانم می گفتم که هیچ فعالیت عمرانی در دنیا بدون جغرافیا امکان پذیر نیست.

تجربه ۲ : روش های ارزشیابی بنده در تدریس جغرافیا

ارزشیابی در کلاس من تنها به پرسشهای تدریجی محدود نمی شود بلکه فعالیتهای دانش آموزان در کلاس - تهیه مقاله - فیلم های آموزشی که از تلویزیون ضبط کرده اند با توجه به موضوع کتاب - یک تکه از روزنامه - تهیه عکس از اینترنت -

کنفرانس در کلاس در تعیین نمره ارزشیابی نقش دارد.

در اجرای روش ارزشیابی مراحل زیر انجام می شود که عبارتند از:

در اولین جلسه حضور در کلاس موضوع درس تدریس می شود و شیوه های ارزشیابی به دانش آموزان گفته می شود.

۱ - اولین ارزشیابی کلاس : یکی از اولین ارزشیابی های طول سال اولین ارزشیابی است زیرا دانش آموز

معلم را

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir و معلم دانش آموز را ارزشیابی می کند. دانش آموز نوع سوالات معلم - روش ارزشیابی - صحت ارزشیابی را و معلم دانش آموزان قوی و ضعیف و سطح کلاس را تشخیص می دهند.

۲- از جلسه دوم بعد دانش آموزان کلاس به ۲ گروه A.B تقسیم می شود و هر جلسه از یک گروه درس پرسیده می شود در هر گروه هم دانش آموزان ضعیف هستند هم قوی

--هر جلسه از یک گروه درس می پرسیم و می گوئیم از جایی که از شما درس نپرسیده ام درس میپرسم و جلسه بعد از گروه بعدی به این ترتیب همه کلاس همه ی کتاب را ارزشیابی می شوند

۳- در پایان هر ماه گروه A..B مقایسه می شوند نماینده هر گروه نمرات را جمع می کند و میانگین گیری می شود. و در دفتر نمره من یادداشت می شود مثلاً گروه ۱۴,۵A و گروه ۱۴,۲۲B . گروه بازنده باید پول بگذارد و کل کلاس را با یک بسته شکلات مهمان کند.

برای دانش آموزان هم رقابت برانگیز است و هم ایجاد تنوع و شادی می کند

۴- در پایان هر ماه برترین ها معرفی می شوند مثل نمونه جدولی تهیه میشود البته به دانش آموزان گفته می شود که بدترین ها هم معرفی خواهند شد ولی هرگز این کار نمی شود.

تجربه ۳: تشویق دانش آموزان و ترغیب آنها با جایزه دادن

یکی از روش های بنده برا تشویق و ترغیب دانش آموزان به یادگیری بهتر روش جایزه دادن به بهترین ها بود . بدین ترتیب که :

- معرفی سر صف صبحگاه — تشویق توسط دانش آموزان

- دادن جایزه به برترینها

- زدن اسامی برترین ها به تابلو اعلانات مدرسه تا پایان ماه بعد

این روش بسیار رقابت برانگیز و ترغیب کننده است در بین بچه ها شور و هیجان ایجاد می کند این که بسیاری از دانش

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فرهنگ علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
آموزان برای اولین بار اسمشان سر صف خوانده می شود - جایزه می گیرند اسمشان بعنوان دانش آموز
زرنگ روی تابلو می رود.

تجربه ۴: استفاده از روش کنفرانس در تدریس جغرافیا

یکی از روش هایی که بنده در تدریس استفاده می کردم استفاده از روش کنفرانس در تدریس درس
تاریخ دوره راهنمایی بود . روش کار هم به این صورت بود که به دانش آموزان می گفتم که درس هفته
آینده که قراره تدریس بشه رو از قبل بخونند. و در اون جلسه به یکی از دانش آموزان می گفتم که برای
سایر دانش آموزان درس رو توضیح بده . در این بین دانش آموزان نیز به وی کمک میکردند . در این روش
بنده به عنوان دبیر فقط نقش هدایتی رو ایفاء می نمودم . این روش یاددهی باعث یادگیری بسیار عالی در
دانش آموزان در دروس حفظی و سخت تاریخ می شد .

توضیح و تبیین تجربه استفاده از روش کنفرانس در تدریس جغرافیا :

این روش تدریس با روش سخنرانی تفاوت دارد، زیرا در روش سخنرانی، معلم مسئول دادن اطلاعات به
دانش آموزان است، در حالی که در این روش اطلاعات توسط دانش آموزان جمع آوری و ارائه می گردد. این
روش می تواند مشخص کند که دانش آموزان تا چه اندازه میدانند. این روش یک موقعیت فعال برای
یادگیری به وجود می آورد.

نقش معلم در کنفرانس ، صرفاً هدایت و اداره کردن جلسه و جلوگیری از مباحثاتی است که منجر به انحراف
از موضوع کنفرانس و روال منطقی آن شود.

این روش برای کلیه دروس جغرافی کاربرد دارد.

تجربه ۵: نحوه ترغیب دانش آموزان به خلاقیت در درس جغرافیا

یکی از تجارب بنده در ترغیب دانش آموزان به خلاقیت در درس جغرافیا می باشد. در این تجربه به بیان

نحوه ترغیب کردن دانش آموزان به یادگیری درس جغرافیا می پردازم .

در جلسات اول تدریس در یکی از مدارس راهنمایی همه چیز به خوبی و خوشی پیش می رفت. در هر جلسه، مباحثات مختلف و پرسش و پاسخ علمی بسیار زیاد بود. طوری که بعضی جلسات مجبور می شدم از بچه ها خواهش کنم که کتابهایشان را ببندند و فقط به پرسشهای آنها جواب می دادم. تاثیر روش مباحثه ای و پرسش و پاسخ را در آموزش جغرافیا قبلا در مدارس دیگر آزموده بودم و به نظرم می آمد با این روش می توان در این مدرسه نیز موفق شد. اما مشکل از آنجا آغاز شد که بعد از چند هفته تدریس به تدریج احساس کردم که دیگر کلاسهای من آن شور و نشاط اولیه را ندارد، به نظر می رسید سوالهای بی شمار شاگردان، ته کشیده و نوعی سستی و کم توجهی در کلاسهای من حاکم شده و بچه ها کم تر در مباحث کلاس شرکت می کنند. وجود این مساله برای من که با عشق و علاقه فراوان در کلاس حاضر می شدم بسیار عذاب آور بود. از این رو به فکر چاره افتادم باید به دنبال راهی می گشتم که دوباره بتوانم ذوق و شوق اولیه را به کلاس برگردانم. اعتقاد بنده بر این است که ((برای پرورش خلاقیت در دانش آموزان ابتدا باید از معلم شروع کرد)) . احساس کردم که باید خلاقیتی به خرج داد تا کلاسهای جغرافیای مدرسه را از حالت رکود خارج کرد.

نخست باید علل بی انگیزگی دانش آموزان را جويا می شدم. بعد از مصاحبه و مشورت با همکاران و مدیریت مدرسه و همچنین خود دانش آموزان و اولیای آنها و اساتید محترم و پس از مطالعه کتب و مقالات

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
متعدد اطلاعات لازم را جمع بندی و مورد تجزیه و تحلیل قراردادام و علل کم علافگی دانش آموزان به
جغرافیا را بررسی کردم. خلاصه یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل مطالب گرد آوری شده به شرح زیر
است:

جغرافیا را ((علم مطالعه مکانها)) تعریف کرده اند نه ((علم حفظ کردن نام مکانها)) . اما متاسفانه با وجود
قدمهای مثبتی که در سالهای اخیر در تدوین کتب نوین جغرافیا برداشته شده ، هنوز در کتب مقطع
دیبرستان تاکید بر حفظ کردن نامهای جغرافیایی بیش از سایر وجوه جغرافیا است. دانش آموزان این مدرسه
انگیزه چندانی برای مطالعه مطالب ساده کتاب را ندارند.

کنکور محور بودن آموزش در کشور و بی اهمیت بودن درس جغرافیا در آزمونهای ورودی دیبرستانهای
تیزهوشان و کنکور ورودی دانشگاهها، در کاهش دقت و علاقه دانش آموزان به جغرافیا بسیار موثر است.
تاکید بر آموزشهای تئوری و فقط استفاده محدود از نقشه ها و کره جغرافیایی موجود در کلاس، دانش
آموزان را در امر تعلیم و تعلم درگیر نمی سازد.

تکیه بیش از حد بر تواناییهای معلم، به جای تکیه بر تواناییها و استعدادهای دانش آموزان که موجبات
انفصال علمی بین معلم و دانش آموزان را فراهم می کند.

• دادن پاسخ سریع به سوالات و گرفتن مجال تفکر و خلاقیت از دانش آموزان و تاکید بر سوالهای کجا؟ ،
چه کسی؟ و چه چیزی؟ که پاسخ آن در کتاب درسی موجود است، فرصت اندیشه و خلاقیت را از دانش
آموز می گیرد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir با توجه به وضعیت علمی دانش آموزان و نظرات آنها ، همچنین بر اساس اطلاعات جمع آوری شده از

همکاران و منابع و مدارک فوق الذکر مشکلات موجود بر طرف و راه حل های زیر انتخاب گردید:

- تشریح علم جغرافیای جدید و اهمیت و ضرورت و فایده های یادگیری آن برای زندگی بهتر و آسان تر در دنیای کنونی.

- افزودن مطالب جدید و علمی بر محتویات درس هر جلسه که با راهنمایی معلم توسط دانش آموزان و عمدتاً از اینترنت جمع آوری می شد.

- از آنجا که تقریباً همه دانش آموزان این مدرسه در منزل کامپیوتر داشتند و علاقه زیادی بر ارائه مطلب از طریق رایانه داشتند، به پیشنهاد خود دانش آموزان و همکاری بنده و مدیریت محترم و سایر همکاران قرار بر این شد که در هر جلسه چند نفر از دانش آموزان درس جدید را همراه با مطالب جدید علمی که خودشان تهیه می کنند، در محیط Power Point آماده کنند و در اتاق کامپیوتر با استفاده از ویدئو پروژکتور ارائه نمایند.

- تاکید بر توانمندیهای خود دانش آموزان برای تهیه وسایل ، ابزارها و حتی نرم افزارهای کمک آموزشی جغرافیا.

- تاکید بر حمایت از تفکر آزادانه و خلاق از طریق احترام به عقاید و رفتار آنها و امتیاز دهی به کارهای ابتکاری گروهی یا فردی.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

- عدم پاسخگویی سریع به سوالات دانش آموزان و هدایت آنها و دادن فرصت کافی جهت یافتن پاسخ صحیح توسط خود آنها.

- استفاده محدود از سوالهای کجا ، کی ، چه کسی و چه چیزی و تاکید بر استفاده از سوالهای چرا ؟ و چگونه ؟ و ... که شاگرد را به تفکر واگرا و یافتن علل و عوامل حدوث پدیده ها و وقایع جغرافیایی وا می دارد.

جهت رفع مشکل ، کلیه موارد فوق الذکر به تدریج و به طور دقیق به اجرا در آمد. به طوریکه با مطرح کردن روش جدید در بین دانش آموزان شور و شوق زائد الوصفی ایجاد شد و در همان جلسات اول رزرو تمام درسهای کتاب جهت ارائه به کمک رایانه پایان گرفت و در مواردی مجبور شدیم که یک درس را به صورت گروهی به چند نفر جهت ارائه در کلاس اختصاص دهیم. در مورد گردآوری مطالب جغرافیایی از اینترنت نیز راهنمایی های لازم صورت گرفت و در مواردی آدرسهای برتر اینترنتی تهیه و در بین دانش آموزان توزیع شد.

به کمک دانش آموزان و نظارت بنده در هر کلاس یک نفر مسئول بانک نرم افزاری کلاس شد. دانش آموزان نرم افزارهایی را که تهیه می کردند در اختیار ایشان قرار می دادند تا به نوبت، خودشان در اتاق کامپیوتر به سایر دانش آموزان در مورد نحوه عملکرد نرم افزار توضیح دهند.

در مورد سوالاتی که خود دانش آموزان نمی توانستند در کلاس به پاسخ قانع کننده ای برسند؛ پاسخ آن سوال را به عنوان تکلیف جلسه بعد دانش آموزان تعیین می کردم تا فرصت کافی برای تفکر و مراجعه به

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
منابع مختلف پیدا کنند. در جلسه بعد یکی از دانش آموزان جواب سوال را ارائه می کرد و اجازه می دادم دیگران در مورد صحت یا سقم جواب اظهار نظر کنند تا خود به پاسخ صحیح رهنمون شوند.

به دانش آموزان گوشزد کردم که مطالب کتاب لزوماً بدون عیب و ایراد نیست و ممکن است اشکالات علمی و یا تایپی و ... در کتاب موجود باشد. لذا از آنها خواش کردم که به صورت انتقادی درسهای کتاب را بخوانند و پیشنهادات خود را برای رفع مشکل به کلاس ارائه نمایند. در مواردی نقدهای بسیار جالبی از محتویات کتاب درس جغرافیا تهیه شد.

جهت ترغیب دانش آموزان برای تک تک کارهای فوق امتیازات مناسبی در دفتر نمره در نظر می گرفتم. البته تمام موارد فوق با نظارت و راهنمایی های مستقیم بنده صورت می گرفت.

به تدریج، با جا افتادن این روش، دانش آموزان بطور بسیار منظم و برنامه ریزی شده اکثر موارد خواسته شده را اجرا می کردند و فرایند کلاس محوری و دانش آموز محوری کاملاً اجرا می شد. وظیفه بنده فقط هدایت و نظارت و در مواردی رفع اشکال بود. اکنون دیگر بچه ها کاملاً خلاقانه در فرایند تدریس شرکت می کردند.

در طول فرایند اجرای روش جدید، بارها شاهد تغییر رفتار دانش آموزان و اظهار نظرهای آنها بودم. آنها در واقع با رفتارشان خلاقیت خویش را در جغرافیا نشان می دادند، شواهد و اطلاعات زیر تغییرات ملموس و عینی موثر بعد از اقدام به اصلاح وضع موجود را نشان می دهد:

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

- شور و نشاط فراوان دانش آموزان برای یادگیری جغرافیا، طوری که برای ارتباط با آنها جهت رفع اشکال در غیر ساعات حضور در مدرسه، E-mail خویش را در اختیار آنها گذاشتم.

- تهیه بانک نرم افزاری ویژه جغرافیا در هر کلاس، که در انتهای سال تحصیلی وقف کتابخانه مدرسه شد.

- تهیه CD های ارائه درس های جغرافیا توسط خود دانش آموزان، این امر علاوه بر آموزش جغرافیا باعث یادگیری و تمرین نحوه ارائه مطالب (Presentation) در مجامع مختلف که یکی از مشکلات دانشجویان حتی در مقاطع تحصیلات تکمیلی است، می شد.

- ارائه مطالب و مقالات جالب جغرافیایی به روز که عمدتاً از اینترنت گردآوری شده بودند.

- ارائه مقالاتی در مورد ایرادات کتب درسی جغرافیا.

- اظهار نظر مدیریت مدرسه، معاونان، همکاران صاحب نظر و اولیای دانش آموزان که نشانگر رضایت نسبی آنها از اجرای روش جدید بود.

در اثر اجرای این روش کلاسهای بی روح و منفعل جغرافیای بنده به کلاسهای پرشور و فعال تبدیل شد و ابتکارات و خلاقیت های جالب توجهی از طرف دانش آموزان صورت گرفت. نوآوری در روش ارائه درس ، پاسخ به سوالات ، تهیه نرم افزار و ایجاد دید انتقادی نسبت به کتب درسی، روح جدیدی در کالبد سرد کلاسهای جغرافیا دمید.

تجربه ۶: استفاده از روش بازگویی در تدریس جغرافیا

یکی از روشهای تدریس که بنده در تدریس درس جغرافی در دوره دبیرستان بکار می بردم استفاده از روش بازگویی بود . به این ترتیب که از دانش آموز جلسه قبل می خواستم یکی از موضوعات جغرافیا را در خانه مطالعه و برای دانش آموزان در سر کلاس بازگویی بکند . این شیوه باعث می شود که دانش آموزان مطلب را بصورت کلی یادبگیرند و به دیگران توضیح بدهند .

تبیین و توضیح استفاده از روش بازگویی در تدریس درس جغرافیا :

بازگویی شیوه ای است که معلم بکار می برد تا فرگیر را در بیاد سپردن اشعار، قواعد، فرمولها، تعاریف و اصطلاحات تشویق کند. در بازگویی معمولاً معلم از دانش آموز انتظار دارد که موضوع بیاد سپرد را کلمه به کلمه بیان کند. شیوه بازگویی مطالب، با آنکه اغلب در کلاسها مورد استفاده قرار می گیرد، ولی متأسفانه ضرورتاً دلالت بر تحقق یادگیری نمی کند. کاربرد این شیوه تنها نشان می دهد که دانش آموز مطالب مورد نظر را بیاد سپرده است. گاهی هدف معلم اساساً این است که دانش آموز موضوعی را بخاطر بسپارد تا برای درک مفهوم خاصی از آن را بکار برد، در این روش صورت بکار گرفتن این شیوه ممکن است مفید باشد.

تجربه ۷: استفاده از روش پرسش و پاسخ در تدریس درس جغرافیا :

در س جغرافیا چون اصطلاحات زیادی دارد یکی از روش های مورد استفاده در تدریس آن روش پرسش و پاسخ می باشد . بنده از این روش در یاددهی درس جغرافیا به دانش آموزان استفاده می کردم . این روش باعث می شد که دانش آموزان همیشه آمادگی در سر کلاس داشته باشند و مطالب را به خوبی یاد بگیرند .

تبیین تجربه استفاده از روش پرسش و پاسخ در تدریس درس جغرافیا :

شیوه پرسش و پاسخ شیوه ای است که معلم به وسیله آن فراگیر را به تفکر در باره مفهومی جدید یا بیان مطالبی فرا گرفته شده تشویق می کند. معلم، وقتی که می خواهد مفهوم دقیقی را در کلاس مطرح نماید یا توجه فراگیران را به موضوعی جلب کند شیوه پرسش و پاسخ را به کار می برد و نیز بدین وسیله فراگیر را تشویق می کند تا اطلاع خود را درباره موضوعی بیان کند ممکن است برای مرور کردن مطالبی که قبلاً تدریس شده اند مفید باشد، یا وسیله خوبی برای ارزشیابی میزان درک فراگیر از مفهوم مورد نظر باشد.

تجربه ۸- بازدید از مناطق مختلف طبیعت برای تبیین مفاهیم جغرافیایی

یکی از روش ها و تجربیات بنده در تدریس درس جغرافیا ، گردش های علمی برای آشنایی دانش آموزان با مناطق مختلف جغرافیایی بود . در بعضی از مواقع این امکان از طرف مدرسه فراهم می شد تا به دیدن

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
مکان های جغرافیایی مهم مثل غارها و جنگل های بزرگ کشور برویم . این روش تدریس باعث می شد که یادگیری دانش آموزان در درس جغرافیا بسیار بیشتر از حد معمول شود .

تجربه ۹ : توجه و بررسی نقاط ضعف دانش آموزان در یادگیری درس جغرافیا در دوره دبیرستان:

یکی از تجارب بنده در امر تدریس درس جغرافیا توجه به موفقیت دانش آموزان در آزمونها بود . که در گرفتن آزمون ها، سعی می کردم همیشه سوالاتی که به دانش آموزان ارایه می گردد مورد بررسی دقیق قرار می دادم . و نقاط ضعف آنها را در آن درس یادداشت می نمودم و بعد سعی میکردم که روس نقطه ضعف آن دانش آموز بیشتر کار کنم تا روند یادگیری او بهتر شود . یکی از حسن های این کار ایجاد انگیزه در دانش آموز برای یادگیری دانش آموز می شد .

تبیین تجربه توجه به نقاط ضعف دانش آموزان :

روش توجه به نقاط دانش آموزان باعث می شد که دانش آموز از اینکه بفهمد دبیر و معلم به فکر اوست در نتیجه انگیزه وی در یادگیری و مطالعه آن درس بیشتر می شود . در نتیجه یادگیری وی به مرور زمان بهتر می شود .

تبیین و توضیح تجربیات تدریس جغرافیا دبیرستان : انواع روش های نوین یاددهی که بنده در تدریس جغرافیا استفاده می کردم در زیر آمده است :

در تدریس و آموزش جغرافیا، میتوان از روش های گوناگون تدریس که در میان دیگر دروس نیز متداول است بهره گرفت. برنامه درسی حاضر، با رویکرد جدیدی که به آموزش جغرافیا دارد- و در این راهنما تا اندازه ای توضیح داده شده است- نیازمند تأکید بر روش های تدریس خاصی است که در آن دانش آموزان را به درس علاقمند نموده، بعضی از مهارت های جغرافیایی را متناسب با سن دانش آموزان در آن ها ایجاد و تقویت نماید، آن ها را به کاوشگری و تحقیق علاقمند سازد و مبتنی بر حفظ مفاهیم و دانش صرف نباشد. در اینجا بعضی از روشهایی که می توانند ما را در رسیدن به این اهداف مدد رسانند معرفی می شوند. معرفی این روشها در این مجموعه به این منظور صورت میگیرد تا هم مؤلفین کتاب درسی، در تألیف، سازماندهی و ارائه محتوا این روشها را موردنظر داشته باشند و هم این روشها در آینده توسط معلمان به کار گرفته شود.

۱- روش بیان افکار و ایده های آنی (Brain Storming)

در این روش معمولاً یک عنوان یا سرفصل مانند بارندگی، هواشناسی و یا نام یک منطقه و کشور مانند بیابان، هند و مانند اینها از سوی معلم به دانش آموزان ارائه می شود و از آنان خواسته می شود تا با آزادی تمام، کلمات، عبارات، جملات یا مطالبی را که در مورد این عنوان یا سرفصل به ذهنشان می رسد بیان کنند. با این روش علاوه بر ایجاد جذابیت در ارائه درس می توان به میزان دانسته های دانش آموزان در مورد یک مطلب پی برد، محتوای ارائه شده در کتاب را غنای بیشتری بخشید و دانش آموزان را تشویق نمود تا در یک فضای دوستانه به مبادله و ارائه دانسته های خویش بپردازند. چگونگی انتخاب موضوع یا عنوان، مقررات این

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
نوع روش تدریس، نحوه استفاده از آن، چگونگی جمع بندی مطالب و غیره در کتاب روش تدریس جغرافیا به
تفصیل بیان خواهد شد.

۲- استفاده از فیلم و اسلاید (Films & Film strips)

اگرچه نمی توان استفاده از فیلم و اسلاید را یک روش تدریس خاص دانست اما به دلیل اینکه فیلم و
اسلاید ابزارهای مناسبی برای انتقال جذاب و مؤثر اطلاعات هستند در اینجا معرفی شده اند. با به کار بردن
فیلم و اسلاید در کلاس درس جغرافیا می توان مکان ها، تغییرات جغرافیایی، زندگی مردم، تأثیر انسان بر
محیط جغرافیایی، تأثیرات بلایای طبیعی و بسیاری از مفاهیم دیگر جغرافیایی را به صورتی مؤثر به
دانش آموزان شناساند. فیلم و اسلاید به جلب و تمرکز توجه بر عناوین و مفاهیم جغرافیایی بسیار کمک
کرده و چنانچه به طراحی مناسبی از سوی معلم همراه باشد به گسترش مهارت های مشاهده و تجزیه و
تحلیل کمک شایانی می نماید. چگونگی انتخاب فیلم و اسلاید، بررسی فیلم ها و اسلایدها قبل از شروع
کلاس، معرفی آن ها به دانش آموزان و چگونگی استفاده از آن ها، در کتاب روش تدریس به تفصیل بیان
خواهد شد.

۳- روش استفاده از شبکه های بازیابی (Retrieval Nets)

از این روش می توان با کارآیی بسیار در تدریس جغرافیای ناحیه ای / منطقه ای استفاده نمود. در این
روش مرور محتوای کتاب، یادآوری مطالبی که تدریس شده و یافتن ارتباط آن ها با یک دیگر صورت
می گیرد. با تهیه جداول یا شبکه ها، به دانش آموزان کمک می شود تا اطلاعات یک کتاب درسی را که در بدو
امر نامرتب به نظر می رسند به هم ربط داده و از آنها نتیجه بگیرند.

۴- روش آموزش گروهی (Team Learning)

روش تدریس مبتنی بر فعالیت گروهی دانش آموزان را می توان برای آموزش بسیاری از عناوین،
موضوعات و مفاهیم جغرافیایی به کار برد. در این روش دانش آموزان به گروه های چند نفری (Team)
تقسیم شده و یک موضوع یا عنوان جغرافیایی برای همه گروه ها انتخاب می شود. افراد هر گروه سعی

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

می کنند با اتکاء به کتاب درسی، استفاده از کتابخانه‌ها، بریده روزنامه‌ها و مجلات و مصاحبه با مراجع

مختلف در مورد آن موضوع جغرافیایی اطلاعات و مطالب گوناگون جمع‌آوری نموده و یافته‌های خویش را در زمان معینی به کلاس ارائه نمایند.

۵- بازدید علمی (Field Study)

یکی از ارزشمندترین و کامل‌ترین روش‌های تدریس جغرافیا بازدید علمی یا بازدید میدانی است. در این روش دانش‌آموزان در محیط واقعی موضوع مورد تدریس قرار می‌گیرند. دانش‌آموزان و بسیاری از معلمان همواره از بازدیدهای علمی جغرافیایی استقبال می‌کنند هر چند این نوع بازدیدها ممکن است مخاطراتی به همراه داشته باشد. موضوعات انتخابی برای بازدید علمی باید مشخص و محدود باشند، موضوع از قبل به دانش‌آموزان اعلام شود و ارتباط بازدید علمی با مطالب کتاب برای دانش‌آموزان روشن شده باشد.

۶- روش حل مسئله (Problem Solving)

روش حل مسئله بیشتر در دروس ریاضی و علوم تجربی به کار می‌رود تا جغرافیا. اما در سالهای اخیر جغرافیدانان نیز به استفاده از این روش در تدریس جغرافیا و حل مسائل جغرافیایی گرایش نشان می‌دهند.

در حل مسائل ریاضی، ابتدا مسئله مطرح می‌شود، سپس داده‌های مسئله را ارائه مینمایند و آنگاه

خواستار حل مجهولات از طریق عملیات ریاضی می‌شوند. در بسیاری از موارد هم لازم است راه‌حل

پیشنهادی را آزمون نمود و از صحیحی بودن راه‌حل ارائه شده مطمئن شد. در جغرافیا نیز مسائلی وجود

دارند که در سالهای اخیر برای حل آنها، از روش حل مسئله استفاده می‌کنند. عناوین که برای این روش

تدریس جغرافیا پیشنهاد می‌شود محدود به مسائل هستند که در دنیای معاصر با آنها روبرو هستیم. در واقع

مسائلی چون کمبود آب سالم و آشامیدنی برای همه‌ی مردم، فقر و علل آن، کمبود مسکن و راه‌حل مناسب

برای رفع آن، نابودی گونه‌های گیاهی و جانوری، افزایش سطح بیابانها و بیابان‌زایی، انفجار جمعیت در برخی

مناطق جهان، بیسوادی، تأثیر رسانه‌های گروهی بر گذراندن اوقات فراغت جوانان و نوجوانان، فرسایش

خاکهای و مسایلی از این قبیل از جمله مواردی هستند که با این روش تدریس میتوان به آنها پرداخت.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

عناوین فوق از مسایل و مشکلات واقعی و ملموس جامعه امروزی بشری است. آلودگی منابع عمده

جهان (هوا، آب، صدا) و راههای جلوگیری از این آلودگیها به مشکلات و معضلات ترافیکی، صنعتی شدن

یک ناحیه، محو شدن زندگی روستایی، مهاجرت روستائیان به شهرها نیز از جمله مسائلی هستند که

می توان برای تدریس آنها از روش حل مسئله استفاده نمود.

۷- روش تدریس اکتشافی/کاوشی (Enquiry Method)

با استفاده از این روش میتوان به یادگیری عمیق یک موضوع یا پدیده جغرافیایی دست یافت. در

تدریس هر موضوعی در تدریس جغرافیا که نیازمند به بحث و بررسی عمیق باشد می توان از این روش

استفاده کرد. در این روش به دانش آموزان یک موضوع یا مسئله خاص جغرافیایی معرفی می شود و آنها با

تشکیل گروههای چند نفری به تشخیص موضوع و بیان جوانب مختلف آن، فرضیه سازی، جمع آوری شواهد و

اطلاعات از طریق مصاحبه، پرسشنامه، مدارک، اسناد، نقشه های جغرافیایی - دسته بندی شواهد و اطلاعات و

تعیین اعتبار آنها، تجزیه و تحلیل داده ها، آزمون فرضیه ها، نتیجه گیری و ارائه گزارش به کلاس می پردازند.

این روش با روش آموزش گروهی و روش حل مسئله (Problem Solving) مشابهت های زیادی

دارد. تفاوت این روش با روش تدریس گروهی آن است که در روش تدریس گروهی دانش آموزان در حول

یک موضوع به جمع آوری اطلاعات و دسته بندی و ارائه آن می پردازند در حالی که در روش تدریس اکتشافی

دانش آموزان سعی می کنند به صورت علمی تر و براساس مراحل انجام یک تحقیق علمی این فعالیت را انجام

دهند. در این روش که می توان آن را روش مبتنی بر مهارت ها فرایندی نیز نامگذاری کرد، دانش آموزان

همچون محققین واقعی به تشخیص مسئله یا موضوع، فرضیه سازی، جمع آوری اطلاعات، دسته بندی و تجزیه

و تحلیل اطلاعات، آزمون فرضیه، نتیجه گیری و ارائه گزارش می پردازند. هدف از به کارگیری این روش

تقویت مهارت های تدوین فرضیه، مشاهده دقیق، گردآوری داده ها از راه های مختلف، سازماندهی و

طبقه بندی اطلاعات، تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه هاست. در روش تدریس گروهی این مهارت ها را

به صورت مجزا می توان تقویت نمود.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

تفاوت این روش با روش حل مسئله آن است که در روش حل مسئله، حل مسائل واقعی و روزمره بیش

از تقویت مهارت‌های فرایندی اهمیت می‌یابد و فرض می‌کند این مهارت‌ها قبلاً در دانش‌آموزان ایجاد

شده‌اند.

روش تدریس‌های دیگری را نیز در آموزش جغرافیا می‌توان بکار برد که در اینجا فهرست‌وار به آنها

اشاره می‌شود و در برنامه‌های تفضیلی برای هر پایه توضیح مفصل آنها بنا به مفاهیم و محتوای هر پایه ارائه خواهد شد.

- روش مطالعه موردی (Case Study)

- روش مباحثه (Debating)

- روش نمایش (Demostration)

- روش مذاکره/گفتگو (Discussion)

- روش ایفای نقش (Role Playing)

- روش سخنرانی

- روش پرسش و پاسخ

۱. روش مطالعه‌ی میدانی (Field Study)

این روش که گاهی از آن به بازدید علمی تعبیر می‌گردد در فرآیند یاددهی- یادگیری در درس جغرافیا نقش بسزایی دارد. چون مصداق مثل معروف است که می‌گویند شنیدن کی بود مانند دیدن. تجربه ثابت کرده است که یادگیری مجسم عمیق بوده و در حافظه بلندمدت ذخیره می‌گردد. بجای تدریس میدانی، روش سخنرانی در پیش گرفته شود چندان حاصلی نخواهد داشت. ولی آنچه که مهم است موانعی است که در این روش دست و پای معلم را می‌بندد و مانع از استفاده از آن می‌گردد. این موانع برخی به فراهم کردن امکانات آن مربوط می‌گردد و برخی دیگری به اینکه چه موضوعی را و در کجا انتخاب کنیم تا تدریس کامل

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir گردد. همیشه می گوئیم زمین آزمایشگاه جغرافیا است و آموزش جغرافیا باید همواره با مطالعه مستقیم همراه باشد ولی بنا به دلایلی که مطرح شد اکثر مواقع تدریس با چنین روشی امکان پذیر نخواهد بود.

۲. روش تدریس مبتنی بر IT

در حال حاضر به دلیل گسترش همه جانبه‌ی رایانه در ادارات، منازل و مدارس و از سوی دیگر تاکید سازمان ملل مبتنی بر تسلط بر رایانه و آموزش بین‌المللی آن در سراسر جهان، سبب شده است که اکثریت مدارس کشورمان به سایت‌های کامپیوتری مجهز شوند. تولید نرم‌افزارهای آموزشی متنوع هم مزید بر این علت می‌تواند باشد که همکاران شاغل در رشته جغرافیا تدریس خود را در این مکان‌ها (سایت‌ها) انجام دهند. که پیامد آن یادگیری موثر و عمیقی خواهد بود. خصوصاً در مقطع پیش‌دانشگاهی بخش‌هایی از کتاب به این منظور اختصاص داده شده است. ولی آنچه که مهم است این است که همکاران جغرافیا تا چه حد به رایانه مسلطند و به نرم‌افزارها دسترسی دارند یا نه؟ به طور کلی استفاده از این روش نوین و به روز به همکاران توصیه می‌گردد.

۳. روش بارش مغزی یا بیان افکار و ایده‌های آبی (Brain Storming)

در این روش تدریس معمولاً یک عنوان با سرفصل، مثل آلودگی آب‌ها یا بیابان‌ها از سوی معلم به دانش‌آموزان کلاس ارائه می‌شود و دانش‌آموزان با آزادی تمام، کلیه کلماتی را که در مورد آن سرفصل به ذهنشان می‌رسد فوراً بیان می‌کنند. بنابراین دانش‌آموز به طور ناخودآگاه و فوری از یافته‌ها و دانسته‌های قبلی (ساخت شناختی که اشاره گردید) خود استفاده می‌کند و آن‌ها را به کلاس ارائه می‌دهد و به تدریج دانش‌آموز مجموعه کلمات یا جملاتی را بیان می‌کند که تمامی آنها در کنار یکدیگر می‌تواند بخش عمده‌ای از مطالب مرتبط با سرفصل مربوطه را ارائه دهد. این روش، عاملی است تا به دانسته‌های دانش‌آموزان از یک مطلب پی‌برد، متن کتاب درسی را فضای بیشتری بخشید و دریافت دانش‌آموزان را از یک موضوع، ارزشیابی کرده و بالاخره دانش‌آموزان را تشویق نمود تا در یک فضای دوستانه به مبادله و ارائه دانش‌ها و دانسته‌های خود بپردازند.

مقررات روش بیان افکار و ایده‌های آنی

۱. معلم باید مطالبی را که دانش‌آموزان بیان می‌کنند با سرعت بر روی تخته سیاه بنویسد و بعد در مورد آنها به روشنی به بحث و بررسی بپردازد.
۲. دانش‌آموزان باید هر مطلبی را که به ذهنشان می‌رسد، فوراً بیان کنند.
۳. دانش‌آموزان سعی می‌کنند مطالب یکدیگر را تکمیل کنند.
۴. اگر دانش‌آموزان نمی‌توانند مطالبی را بیان کنند، یک دقیقه صبر کرده و با شنیدن مطالب دیگران به بیان نظریات خویش بپردازند.
۵. هیچ دانش‌آموزی حق ندارد، نظریات دیگران را مورد نقد یا قضاوت قرار داده یا مسخره کند.

مرحله جمع‌بندی مطالب:

بعد از جمع‌آوری ایده‌ها و افکار دانش‌آموزان، معلم آن‌ها را پردازش نموده مطالب غیرضروری را حذف نماید (البته با ذکر علت) بعد مطالب را طبقه‌بندی نموده و به نتیجه‌گیری رهنمون گردد.

ارزشیابی در این روش

بهتر است ارزشیابی در این روش را به این صورت اختصاص دهد که هنگام ارائه کلمات از سوی دانش‌آموزان در جریان دسته‌بندی، نتیجه‌گیری در تصمیم به کسانی که بهتر مطالب را درک کرده‌اند و از یافته‌های درسی و مطالعاتی گذشته خود به نحو صحیح و مناسبی استفاده کرده‌اند با نمره‌های عددی یا حروفی از دیگران متمایز سازد. (شایان و همکاران، ۱۳۷۷، ص ۱۷ و ۱۸)

روش تدریس فعال کارگروهی که بنده در کلاس استفاده می کردم :

یکی از روش های فعال که بنده در تدریس جغرافیا استفاده می کردم روش کار گروهی بود که در زیر به توضیح آن می پردازم .

موضوع بحث در رابطه با روش کار گروهی در آموزش جغرافیا می باشد که ما در این درس سعی می کنیم در مورد مشخصات این روش توضیحاتی را ارائه کنیم .

برخی اوقات دانش آموزان به صورتهای تک نفره یا گروهی در فعالیتهای آموزش جغرافیا شرکت می کنند که هر کدام از آنها ویژگیهای خاص خود را دارا می باشد. نام شیوه تدریس Team Learning می باشد که شیوه ای فعال در آموزش جغرافیا بوده و شامل مراحل تدریس، آموزش و آموختن می باشد.

در این روش دانش آموزان توسط مدرس گروه بندی شده و تقسیم کار می شود. نحوه گروه بندی به گونه ای باید باشد که دانش آموزان ضعیف و قوی در یک گروه قرار گیرند و دانش آموز ضعیف به واسطه آموختن از دانش آموزان سطح بالاتر، سطح علمی خود را بالا می برد و خود را هم سطح با دیگر دانش آموزان می کند.

در ابتدا امر استاد، سرفصلی از کتاب را مد نظر قرار داده و آن را به یکی از گروهها ارجاع می دهد. مفهوم این امر این است که کدام گروه می تواند مطالبی مربوط به کتاب درسی را به صورت پروژه یا تحقیق ارائه نماید . در این مرحله مدرس با اضافه کردن عنصر رقابت، هیجان را در نزد دانش آموزان بالا برده و آنها را تشویق به تحرک بیشتر می نماید.

بعد از تکمیل پروژه، نتیجه حاصل توسط یکی از اعضای گروه قرائت می شود و نمره ای به آن تعلق می گیرد در گرفتن نمره استاد هماهنگی افراد گروه درباره داده ها، دسته بندی آنها، انطباق یافته ها با آنچه در کتاب وجود دارند، حذف اطلاعات مربوط نوشتن گزارش به وسیله همه افراد، و ... در کلاس اهمیت دارد.

با توجه به سرفصلهای کتاب، کار گروهی در کلاس یا خارج از آن انجام می شود، ضمن اینکه می توان صفحات محدودی از کتاب را نیز به این امر اختصاص داد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir زمان اختصاص یافته برای این امر بستگی به تعداد صفحات سرفصل یا صفحات مورد تحقیق دارد.

دانش آموزان برای فراهم کردن مطالب می توانند از اطلاعات موجود در فضای آموزشگاه کتابخانه یا مراکز اطلاعاتی بیرون از مؤسسه و سایر منابع اطلاعاتی استفاده نمایند.

مقررات این روش تدریس سخت نیست و فقط لازم است مشارکت و تعادل در کار وجود داشته باشد و افرادی از کار کنار گذاشته نشوند. دانش آموزان باید در جهت مشخص شده توسط مدرس حرکت کنند و موضوعات نامرتبط را وارد کلاس ننمایند. دانش آموزان همچنین باید علاوه به کمک به یکدیگر با گروههای دیگر تماس برقرار نمایند و نیز در کار گروههای دیگران مزاحمت ایجاد نکنند.

معلم برای انتخاب موضوعات باید دقت نماید که موضوعی یکسان در اختیار گروهها قرارگیرد که از نظر حجم مطلب بیشتر یا کمتر از گروههای دیگر نباشد.

معرفی منابع برای مطالعه بیشتر، جمع آوری اسناد و مدارک برای غنای هرچه بیشتر مطالب که به دانش آموز به عنوان وظیفه سپرده می شود نیز در دستور کار آنها قرار دارد. برای این هدف مدرس می تواند منابعی مانند دائرةالمعارف، بریده جراید، اخبار، مجلات و ... را نام ببرد.

مدرس همچنین می تواند اطلس ها، نقشه ها و کتابهایی در درس جغرافیا را در اختیار دانش آموز قرار دهد.

مرحله بعد نظارت بر استمرار و پیشرفت کار در گروهها می باشد، مدرس علاوه بر راهنمای گروهها، در تدوین یافته ها نیز به دانش آموزان کمک می کند.

چگونگی آرایش کلاس در شیوه کار گروهی

اگر رقابت مطرح باشد آرایش کلاس کمی متفاوت است و اگر لازم باشد که همه گروهها یک سرفصل درسی را پوشش دهند لازم به جداسازی گروهها نمی باشد. معلم در وسط کلاس قرار دارد و روی میز او که در وسط کلاس قرار گرفته عکسها، مقالات، اطلس و نقشه های جغرافیایی و بریده های روزنامه ها قرارداده شده است و هر گروه بسته به نیاز خود از این منابع استفاده می کند.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

آیا وضعیت و امکانات یک کلاس به اما اجازه می دهد که از روش تدریس گروهی استفاده کنیم ؟

بله ! با قرار دادن دو میز در کنار هم فضای مناسبی برای کار گروهی فراهم می گردد و با در اختیار گذاشتن یک میز اضافی در وسط کلاس تمام مواد لازم در دسترس تمام گروهها قرار می گیرد.

به میز وسط کلاس اشاره شد، حال سؤال این است آیا برای روش تدریس گروهی امکانات و و سائل خاصی مورد نیاز است؟

امکانات و وسائل باید منطبق با وظایفی باشد که از دانش آموز انتظار داریم و این امکانات باید برحسب نیاز دانش آموزان در اختیار آنها قرار گیرد.

لازم به ذکر است که روش کار گروهی، روش است که معلم تصمیم گیرنده اصلی می باشد. حال سؤال این است که وظایف معلم در کلاس چه می باشد؟
موضوع مورد تحقیق مشخص باشد.

وضعیت دانش آموزان در گروهها را مشخص کند.

افراد قوی و ضعیف را با هم در داخل گروهها قرار دهد.

روحیه و پتانسیل دانش آموزان را قبل از تفکیک گروهها مشخص نماید.

معرفی منابع برای مطالعه بیشتر و یادداشت برداری برای همه گروهها .

نظارت بر پیشرفت کار توسط گروهها و جلوگیری از عقب ماندن یک گروه نسبت به گروه دیگر .

آماده سازی کلاسی برای ارائه نتایج کار .

تعیین یک منشی در صورتیکه لازم باشد که یافته های گروهها در سر کلاس نوشته شود و جمع بندی گردد.

برگزاری جلساتی برای ارائه مطالب و نوبت بندی برای ارائه کردن مطالب توسط گروهها.

جمع بندی کار پس از پایان کار.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir پرسش و پاسخ و ارائه کار توسط خود گروهها.

ارزشیابی از روش تدریس گروهی بصورت ارزشیابی از گروهها .

موانع و محدودیتهای آموزش درس جغرافیا دبیرستان :

- ۱- عدم شناخت کارکرد و نقش عناصر و عوامل آموزشی.
- ۲- برگزاری نداشتن دوره های آموزشی ضمن خدمت در طول سال و استفاده نکردن از اساتید متخصص در این رشته.
- ۳- کمبود امکانات سمعی و بصری و به خصوص نقشه ، رایانه ، سی دی های و نرم افزارهای آموزشی مناسب با تدریس این رشته.
- ۴- عدم استفاده ی بهینه از وسایل فوق در صورت وجود آنها به علت نبود آموزشهای لازم به دبیران.
- ۵- کمبود فضای آموزشی مناسب .
- ۶- آشنایی کم معلمان با رویکردهای جدید و شیوه های تدریس نو.
- ۷- کم تجربه بودن دانش آموزان در کارهای گروهی و بی نظمی های ناشی از آن.
- ۸- وجود مدیریت سنتی پایبند به رویکرد سنتی در مدرسه ها و توجیه نبودن کادر اداری.
- ۹- عدم پذیرش درس جغرافیا به عنوان یک درس کاربردی.
- ۱۰- نبودن آزمایشگاه تخصصی برای آموزش جغرافیا.
- ۱۱- نبود امکانات مالی در بعضی از آموزشگاهها به منظور انجام اردوها و گردش های علمی.
- ۱۲- عدم انگیزه ی دانش آموزان به یادگیری درس جغرافیا.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فرهنگگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
۱۳- عدم انجام پروژه های تحقیقاتی مرتبط با تدریس.

۱۴- دسترسی نداشتن بعضی از دانش آموزان به منابع تحقیقاتی مانند اینترنت، اینترانت، نقشه ها و نرم افزارهای آموزشی در مدارس.

۱۵- به کارنگرفتن دبیران تخصصی در این رشته در بعضی مدارس و ارائه نمودن آن به صورت اضافه کار به سایر دبیرانی که در این زمینه آشنایی لازم و صلاحیت علمی نداشته اند.

۱۶- وجود نداشتن باز دیدهای علمی و تحقیقاتی برای دبیران مرتبط با رشته ی جغرافیا.

راهکارهایی اجرایی برای رفع محدودیت های آموزش جغرافیا در دوره دبیرستان :

۱- اگر بپذیریم برای انجام هر تحولی ابتدا لازم است فرهنگ سازی شود باید از طریق رسانه های گوناگون در سطح جامعه اطلاع رسانی کافی صورت بگیرد تا عموم مردم بدانند کارکرد عناصر آموزشی تغییر کرده و نقش دانش آموزان از پذیرندگی به جستجو گری و نقش معلم از انتقال دهندگی به هدایت گری متحول شده است.

۲- برگزاری دوره های ضمن خدمت برای معلمان و مدیران و کادر اداری باید جدی تر گرفته شود و انواع جدید روش های تدریس به طور عملی آموزش داده شود.

۳- برگزاری جشنواره های تدریس در مناطق گوناگون می تواند به نهادینه شدن هر چه بیش تر روشهای تدریس نو بینجامد و ابتکارات و خلاقیت های صورت گرفته شناسایی شوند و عمومیت پیدا کند.

۴- تامین امکانات مناسب و از آن مهمتر ایجاد فرهنگ استفاده ی درست و موثر از آنها باید در دستور کار قرار بگیرد. باید مدیران مدارس را توجیه کرد که امروزه رایانه و سی دی های آموزشی از لوازم اساسی مدرسه ها هستند و اهمیت آن ها از سایر تجهیزات کم تر نیست. و این وسایل جنبه ی کاربردی و مصرفی دارند و نباید چون کالای لوکس و تزئینی دور از دسترس دانش آموزان و چه بسا معلمان قرار بگیرند.

۵- باید دانش آموزان را نسبت به رعایت نظم و انضباط در حین انجام کارهای گروهی تشویق نمود و به آنها آموزش داد که یکی از راههای موفقیت در امر یادگیری انضباط گروهی می باشد زیرا هرگونه بی نظمی و توجه باعث خلل در فرآیند یک آموزش خوب می باشد.

۶- در طول سال تحصیلی حداقل یکی دو بار با همکاری آموزشگاه از ایستگاه های هواشناسی، سد ها کارخانه ها و مراکز تحقیقاتی.... در قالب اردوها و گردش علمی بازدید صورت بگیرد و نتایج این بازدیدها در آموزشگاه انعکاس یابد.

۷- باید در دانش آموزان با ایجاد روش های مناسب آموزش، این نگرش را به وجود آورد که جغرافیا یک دانش کاربردی است و صرفا نباید به تدریس مطالب آن به صورت تئوری اکتفا کرد.

۸- ایجاد آزمایشگاههای تخصصی در زمینه ی آموزش مطالب متنوع و گوناگون جغرافیا به منظور یادگیری بهینه و ایجاد انگیزه در دانش آموزان.

۹- وادار کردن دانش آموزان به انجام پروژه های تحقیقاتی و بیان آنها در کلاس به طوری که در فرآیند آموزش موثر واقع شود

۱۰- فراهم کردن زمینه و بسترمناسب برای دسترسی ساده و آسان دانش آموزان در هر نقطه به منابع تحقیقاتی و آموزشی مرتبط با درس جغرافیا

۱۱- با توجه به علمی و تخصصی بودن درس جغرافیا، باید مسولین امر نسبت به، بکارگیری دبیران مرتبط با این رشته اقدام نموده

۱۲- مدیران مدارس و دست اندرکاران باید با انجام مشاوره های لازم زمینه ی ترغیب دانش آموزان را نسبت به فراگیری درس جغرافیا و دروسی از این دست مهیا نمایند تا دانش آموزان احساس یاس و سرخوردگی نسبت به یادگیری این درس ننمایند.

۱۲- باید دانش آموزان را نسبت به انجام دادن تحقیقات و پژوهش های مرتبط با هردرس ترغیب و تشویق نمود و انجام هربررسی علمی را به عنوان جزء لاینفک آموزش ووظیفه ی دانش آموزان قلمداد نماییم و با این عمل دانش آموزان را به فعالیت آموزشی و علمی وادار کنیم.

۱۳- با توجه به علمی و تخصصی بودن درس جغرافیا، باید مسولین امر نسبت به ،بکارگیری دبیران مرتبط با این رشته اقدام نموده تا افراد مربوطه در انتقال مفاهیم علمی و ارزشی جغرافیا دچار سردرگمی و ابهام نشوند.

۱۴- با توجه به این که بیشتر محتوای کتب جغرافیا در زمینه های علوم طبیعی مانند آب و هواشناسی، زمین شناسی، خاکشناسی و به طور کلی جغرافیای طبیعی می باشد باید برای آگاهی هرچه بیشتر دبیران گردش های علمی از مناظر و چشم اندازهای طبیعی و بازدید از سازمانهای مانند هواشناسی در دستور کار قرار گیرد که متأسفانه بیان کردن این مطالب به زعم عده ای مضحک و خنده آور می باشد.

بررسی ارزشیابی در درس جغرافیا و محدودیت و راهکارهای اجرایی آن حاصل تجربیات تدریس :

ارزشیابی بخشی از فرایند یاددهی -یادگیری است .همه دست اندر کاران امور آموزشی و تربیتی با کلمه ی ارزشیابی و امتحان آشنایی دارند. اگر بگوییم که ارزشیابی حلقه مفقوده یادگیری محسوب می شود زیاد به خطا نرفته ایم چرا که از یک نظر ارزشیابی آخرین حلقه از فعالیتهای آموزشی معلم و برنامه درسی محسوب می شود و از نظر دیگر ارزشیابی در روشهای فعال تدریس جغرافیا باید مقدم و استمرار دهنده برنامه های درسی و فرایند تدریس شمرده شود. همه گمان می کنند که ارزشیابی مخصوص اندازه گیری دانش ها و مهارت های دانش آموز از مطالب مطرح شده در کلاس است در حالی که ارزشیابی باید شامل برنامه درسی و فعالیت های معلم در کلاس و نحوه تدریس وی نیز باشد و بعنوان ابزاری برای درک نقیص برنامه و روند تدریس و یادگیری دانش آموز به کار رود. حال میتوان گفت که ارزشیابی بخشی از فرایند یاددهی -یادگیری است و جدا از آن و در انتها آن قرار نمی گیرد.

موانع و محدودیتهای ارزشیابی درس جغرافیا:

۱- در خدمت نبودن شیوه های ارزشیابی در فرآیند آموزش و یاددهی.

۲- عدم توجه به تفاوت های فردی و توانایی های دانش آموزان

۳- تکیه نمودن صرف بر محفوظات دانش آموزان.

۴- عدم علاقه بعضی از فراگیران به خواندن مطالب تدریس شده

۵- زیاد بودن دانش آموزان در بعضی از کلاسها.

۶- عدم بازخورد مثبت ارزشیابی ها در دانش آموزان

ب- راهکارهایی اجرایی شیوه ها ارزشیابی

۱- شیوه های ارزشیابی باید به خدمت آموزش در آیند تا در فرآیند آموزش به نحو شایسته موثر واقع شوند

و اگر این روشها به درستی اعمال نشوند جریان آموزش دچار خلل و کاستی خواهد شد . ولی در شرایط موجود

این آموزش است که در خدمت ارزشیابی قرار گرفته است. و دانش آموز تنها طالب موضوعاتی هستند که در

ارزشیابی ها مطرح می شوند. دانش آموزان با آوردن کتاب های گنجینه ی سوالات به کلاس از معلم می

خواهند که تنها در چارچوب آن عمل کند این موضوع کل جریان طبیعی آموزش را مختل می کند.

۲- در ارزشیابی بعضی از دروس نباید فقط بر محفوظات دانش آموزان تکیه کرد بلکه ارزیابی به صورت عملی

باعث روشن شدن وضعیت دانش آموزان و میزان یادگیری و فعالیتهای علمی او می شود

۳- در ارزشیابی باید به تفاوت های فردی دانش آموزان توجه شود.

۴- باید به فراگیران آموزش داد که جغرافیا علمی متناسب با نیازهای روزمره زندگی انسان است و نباید به

عنوان گرفتن نمره آن را مطالعه کرد بلکه یک نوع اطلاعات ضروری می باشد.

۵- مدیران مدارس باید برای بازدهی بهتر آموزش تعداد دانش آموزان هر کلاس را در یک نرم خاص قرار دهند تا بتوان در ساعت معین از همه آنها به نحو شایسته ارزشیابی به عمل آید.

۶- رویکردهای نو در سنجش و ارزشیابی با تاکید بر آزمون های مستمر و پویا و بازخورد موثر به دانش آموزان در فرایند آموزش جهت گیری شده اند. بنابر این باید در حین آموزش به ارزشیابی مستمر و سوال محور و تحول آفرین بها داد که به دانستن و قدرت کشف مجهولات را به ارمغان می آورد و تا حد امکان از ارزشیابی ها پایانی پاسخ محور و منفعل فعلی فاصله گرفت.

راهکارهای پیشنهادی برای ایجاد همکاری در کلاس بین معلم و دانش آموز حاصل تجربیات بنده در تدریس جغرافیا:

۱- احاطه کامل معلم به موضوع درس خود - مهم ترین عامل موفقیت معلم این که به تمامی جوانب موضوع مورد تدریس خود بطور کامل مسلط و در درس خود صاحب نظر باشد. در صورتی که معلم این شرط اساسی را دارا باشد میتواند امیدوار بود که تمامی نقائص دیگر را برطرف نماید و یک معلم نمونه گردد. اما در صورت فقدان یا نقصان این شرط اساسی به هیچ وجه نمی توان کار تعلیم را به سطح مطلوبی رسانید. لازم به تذکر است که مطالعه کتابها و مجلات و مطالب مختلف مربوط به درس و کمک گرفتن از معلمین با تجربه ای که همان درس را قبلاً تدریس کرده اند می تواند در این زمینه بسیار موثر باشد.

۲. طرح درس - یک طرح درس خوب و کامل میتواند موجب تفهیم کامل اساسی مطالب هر موضوع درسی باشد. نکاتی که بایستی در طرح درس مورد توجه قرار گیرند عبارتند از: بیان ساده و روان و قابل فهم بودن برای همه دانش آموزان اجرای خوب معلم (از نظر تن صدا و شوخیهای میان درس) روشن بودن مطالب

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
مهمتر معین بودن مطالبی که باید حفظ شوند استفاده از مثالهای ساده و دارای وجه شبه قوی با موضوع
درس . طرح درس باید طوری طراحی و اجراء شود که کلیه شاگردان مطالب اساسی را فرا گیرند و بتوانند
انها را بازگو کنند.

۳. ایجاد تمرکز حواس در کلاس - چنانچه دانش آموزان در سر کلاس تمرکز حواس نداشته باشند نتیجه
مورد نظر از درس گرفته نخواهد شد و مطالب بطور گسیخته در ذهن آنان جای می گیرد . راههای ایجاد
تمرکز حواس بطور خلاصه عبارتند از:

• جلوگیری از شلوغی کلاس و به هم ریختگی کیف ها و کتابها

• راه رفتن معلم در کلاس و گاهی وقت نشستن بین بچه ها

• پرسیدن سئوالات کوتاه از شاگردان در وسط درس

• ترغیب دانش آموزان به یادداشت برداشتن

• تقسیم کردن نگاه بین کلیه دانش آموزان

• ناتمام گذاشتن افعال بعضی از جملات و تکمیل آنها توسط دانش آموزان.

۴. اقناع همه جانبه دانش آموزان --- ___ شاگردان باید عملاً بفهمند که در روش علمی اثبات هر موضوع

احتیاج به دلیل و رد آن محتاج مثال نقض می باشد و معلم را اسوه کامل در برخورد منطقی با نظرات

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir و پرسشهای علمی مختلف بیابند. علاوه بر آن معلم باید بتواند به پرسشهای دانش آموزان پاسخهای قانع کننده بدهد.

مثال: برای آنکه حکم به راستی یا نادرستی گزاره ((تمام اعداد اول فردند)) کنیم با یک مثال نقض نادرستی آن اشکار می شود و مثال نقض منحصر به فرد در این مورد آنست که عدد ۲ عدد اول است ولی فرد نیست و برای اثبات درستی یک حکم باید اثبات کرد که آن حکم همواره در کلیه موارد صادق است مثلاً: (در تمام مثلثهای قائم الزاویه مجموع مربعات اضلاع برابر مربع وتر میباشد و این مطلب در مورد تمام مثلثهایی که یک زاویه قائمه دارند با حجت و استدلال قابل اثبات است. در مجموع نتیجه آنکه اگر حکمی در مواردی چند صادق بود نمی توان نتیجه به درستی آن در تمام موارد گرفت. لذا اگر چه برای رد مطلبی تنها یک مثال نقض کافی است ولی برای اثبات درستی مطلب آوردن هزاران مثال نیز کافی نیست و اثبات درستی محتاج برهان منطقی می باشد .

۵. ایجاد تحرک و شور و اشتیاق بین دانش آموزان و جلب علاقه شدید آنها به درس
این کار ابتدا با یک طرح درس عالی و اجرای موفق آن شروع میشود و نگاه با مطرح نمودن کاربردهای درس عجایب مربوط به درس (بعضی از درسها دارای مطالب قابل توجه و عجیبی هستند که بیان آنها میتواند موجب برانگیخته شدن حس کنجکاوی و شگفت زدگی و جلب علاقه دانش آموزان به درس بشود) مطرح نمودن پرسشهای قابل توجه و در اجرا دادن تحقیقات در موضوعات مختلف و ارائه کنفرانسها و مقالاتی توسط دانش آموزان

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
ادامه می یابد .(البته باید توجه داشت که در کلاس وقت زیادی به کنفرانس و سؤال و جواب و غیره نگذرد
باید از اتلاف وقت به هر صورتی جدا جلوگیری نمود ضمناً تکثیر بعضی از مقالات خوب برای تمامی دانش
آموزان (با درج نام تهیه کننده ان) کار بسیار مفیدی است.

۶. وادار کردن دانش آموزان به تفکر __ گاهی اوقات پاسخ ندادن به بعضی از سئوالات و بیان پاسخ به نحوی
بسیار دقیق می تواند موجب افزایش دقت دانش آموزان و ترغیب آنان به تفکر و مذاقه بیشتر در درس گردد
و بدین ترتیب قوه ابتکار را در آنان تقویت نماید .

۷. کنترل تکالیف __ در اثر کنترل دقیق تکالیف معلم از میزان علاقه مندی به درس دقت و سلیقه در انجام
کارها و حتی روحیات دانش آموز شناخت بسیار خوبی پیدا میکند . علاوه بر ان کنترل تکالیف موجب قوام
یافتن کار تدریس و فهمیدن این مطلب می شود که آیا مطالب درس برای دانش آموزان خوب جا افتاده است
یا نه همچنین موجب میشد دانش آموزان تکالیف را با دقت بیشتری انجام دهند . کلا کنترل تکالیف به سه
طریق انجام میگردد:

...الف) کنترل اینکه همه دانش آموزان در کلاس دفترشان را آورده باشند __ این کار در تمامی جلسات درس
باید انجام شود و البته چون در حین قدم زدن معلم در کلاس و انجام شدن کارهای عادی کلاس (مانند دادن
درس ویا حل تمرین ویا پرسش از دانش آموزان) انجام میشود لذا وقت خاصی صرف ان نمی شود .

...ب) کنترل دقیق تکلیف جلسه گذشته __ این کار هر چند جلسه یک بار و بیشتر در مواقعی که تکالیف
مهمتری به شاگردان میدهیم انجام می پذیرد . در این روش معلم تکالیف جلسه گذشته تمامی دانش آموزان

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

را در سر کلاس ملاحظه میکند .البته معلم معمولاً فقط یکی از سئوالات ویا تمرین ها را که از بقیه مهمتر است بعنوان شاخص در نظر میگیرد و جواب انرا کنترل می نماید .انگاه بدون اینکه شاگردان بدانند که او فقط همان یک سوال را خوانده است نظر خود را راجع به کل تکلیف بیان میکند .یک نکته مهم ودر ظاهر بی اهمیت در هنگام دیدن تکالیف به این روش جلوگیری از شلوغ شدن کلاس است .راه علاج این موضوع این است که ابتدا برای این زمان بیکاری شاگردان کاری را در نظر بگیریم مثلا چند تمرین متناسب با زمان دیدن تکلیف روی تخته بنویسیم و شاگردان شروع به حل ان بنمایند یا چند صفحه از متن درس را مشخص کنیم که انرا بخوانند و همیشه این احتمال وجود داشته باشد که بعد از دیدن تکالیف از ان چند صفحه پرسش کلاسی به عمل آید .یا کارهای دیگری که هر معلم ممکن است در نظر بگیرد .

...ج) کنترل کلی دفتر هر یک از دانش آموزان از نظر نظم زیبایی و صحیح بودن پاسخها ---- هر چند وقت یکبار باید دفتر های عده ای از شاگردان را جمع اوری کرد و در خارج از کلاس انهارا ملاحظه نمود .هدف اصلی در این نوع کنترل این است که معلم ببیند ایا پاسخهای پرسشها و تمرینات مهم که در کلاس قبلا تصحیح شده اند در دفترهای شاگردان نیز تصحیح و تکمیل شده اند یا نه واین کار بسیار مهم است چرا که دانش آموزان برای درس خواندن احتیاج به یک منبع مطالعه کامل و صحیح دارند واین منبع چیزی جز دفتر انها نیست .معلم باید در ابتدای سال بر روی این مطلب بسیار مهم یعنی تصحیح و تکمیل دفتر در کلاس بسیار تاکید کند .پس از کنترل دفتر بی مناسبت نیست که با نوشتن یکی دو جمله در دفتر هر دانش آموز وضعیت کلی دفتر را برای او تشریح کنیم .این جملات بدیل این که به طور کتبی در دفتر نوشته

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فرهنگگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
می شوند لازمست که هرگز توهین امیز و...نباشند و چنانچه تذکر شدید اللحنی لازمست میتوان به صورت
شفاهی دانش آموز را خواست و یا او صحبت نمود .

پس از کنترل دفاتر (به هر کدام از طریق که ذکر شد) باید بع نوعی ارزشیابی همراه با تشویق و یا مواخذه
انجام شود تا کنترل ((نمود)) پیدا کند .البته روشهای هر معلمی در این موارد اختصاص به خودش دارد
اما یکبار تجربه شده در مورد دانش آموزانی که دفتر همراه ندارند یا تکلیف خود رانوشته اند و یا به
هر نحوه دیگری در کارشان نقضی مشاهده میشود شیوه سئوالات جبرانی است بدین ترتیب که معلم از
دانش آموز می خواهد که تعداد معینی سئوالات و یا تمرینات از یک قسمت مشخص درس طرح کند و انگاه
پاسخ آنها را بنویسد و به معلم بدهد . از مزایای این روش این است که از معلم وقت زیادی نمی گیرد و در عین
حال برای دانش آموزان بسیار مفید است در ضمن جنبه بیکاری ندارد و شخصیت آنها را هم خرد نمی کند .
برای اینکه سطح سئوالات جبرانی پایین نباشد معلم می تواند پس از مطالعه سئوالات تعیین کند که مثلا
سه تای آنها خوبست و یکی دو تایش خوب نیست و باید دو سئوال دیگر طرح کنی و بیاوری . یک نکته قابل
ذکر این است که حتما باید اسامی شاگردانی را که باید سئوال جبرانی بدهند و تعداد سئوالات تعیین شده
انها را در لیست یاد داشت نمود که بعدا فراموش نشود!

۸___ وضع نکردن مقررات دست و پاگیر تا جایی که به اساس تدریس و تفهیم درس لطمه نمیزند _____

مانند سئوال نکردن در میان درس (یعنی اینکه به شاگردان تکلیف کنیم که هیچ کس حق پرسش میان
درس را ندارد) چگونه تکلیف نوشتن ، چگونه تزیین نمودن دفتر ، چگونه یادداشت برداشتن در سر کلاس ،

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankofinet.ir

چند برگ بودن دفتر واز همه مهمتر تحمیل نمودن جملات راه حلها و مثالهای کلیشه ای واز پیش تعیین شده به دانش آموزان که هر نوع اوری وابتکار را از بین میبرد .(البته مقررات ذکر شده در فوق کلی نیست ودر هر درس نظر خود معلمین نافذ میباشد)

۹- پرسشهای کلاسی --- پرسشهای عمومی کلاسی که از مطالب درسی جلسه قبل ویا حداکثر دو جلسه قبل گرفته میشوند در آموزش درس به شاگردان واشنا نمودن آنها با نوع سئوالات امتحانی بسیار موثر است واضطراب آنها از امتحان را نیز کاهش میدهد .

در اینجا فقط به ذکر چند نکته در مورد پرسشهای کلاسی بسنده میکنیم :

الف) بهتر است زمان پرسش کوتاه باشد .

ب) شاگردان از قبل خبر داشته باشند که پرسش کلاسی دارند

ج) یا اسان باشد یا متوسط (هر گز سخت نباشد)

د) بیشتر پرسشها از مطالبی باشد که مرتبط با کتاب است .

ه) حجم درسی که پرسش از ان به عمل می آید کم باشد

و) تعداد سئوالات هر پرسش کم وتعداد کلی پرسشهای کلاسی زیاد باشد .

ز) پرسش حتما در ابتدای ساعت درس بعمل آید (تا اضطراب ناشی از ان تمام شود.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
(ح) اگر ممکن است پاسخ های غلط توسط خود دانش آموزان تصحیح (منظور پاسخ درست داده شود تا حواس
همه جمع شود)

(ط) حتما به نحوی درنمرات اصلی تا تیر داده شود (لازم است که از این مطلب دانش آموزان مطلع باشند)

۱۰. امتحانات رسمی ___ امتحان برای تعیین میزان کوشش دانش آموزان و همچنین برای تعیین میزا
ن موفقیت معلم در تفهیم مطالب درسی برگزار می شود . یک امتحان خوب میتواند مقدار بسیار زیادی از بار
آموزش را نیز به دوش بکشد .

در نظر گرفتن نکات زیر در امتحانات بسیار موثر خواهد بود :

(الف) مدت زمانی را که معلم میخواهد برای رفع اشکال پس از امتحان اختصاص دهد بهتر است صرف
طراحی یک امتحان دقیق و بی اشکال کند

(ب) سئوالات روشن و واضح باش دوبهامی نداشته باشد یعنی دانش آموز دقیقا بداند که از او چه خواسته
ایم تا دچار سردرگمی و اضطراب در جلسه امتحان نشود .

(ج) توزیع سئوالات بین تمامی قسمتهای درس متعادل باشد و از قسمتهای مهم سئوالات بیشتری بیاید . در
ضمن حجم درسی که از آن امتحان میگیریم کاملا برای شاگردان روشن باشد .

(د) از سئوالات خود دانش آموزان نیز در امتحان با ذکر نام آنها استفاده شود (از سئوالات جبرانی و یا سئوالات
جالبی که سر کلاس مطرح می شوند)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir
(ح) تعداد سوالات امتحان کم و بارم هر یک زیاد نباشد .

(و) سوالات به ترتیب از ساده به سخت نوشته شوند تا شاگردان روحیه خود را نبازند .

(ز) تعداد سوالات متناسب با وقت باشد . امتحان نه کوتاه برگزار شود و نه خیلی طولانی .

(خ) حضور معلم در سر جلسه امتحان موجب دلگرمی دانش آموزان و گاهی اوقات موجب جلوگیری از اشتباه
در فهم بعضی از سوالات و یا اشکالات احتمالی ورقه می شود .

(ط) تصحیح دقیق و سریع ورقه ها در نتیجه کار معلم بسیار موثر است و باید ورقه ها طوری تصحیح شوند که
شاگردان حق اشکال گرفتن به ورقه را نداشته باشند چون این کار مضرات زیادی دارد . ضمناً بهتر است که
معلم ورقه ها را شخصاً تصحیح نماید چون در این صورت شناخت بسیار خوبی از سطح علمی دانش آموزان
و نوانا بیهای فردی آنها به دست خواهد آورد . مثلاً میزان دقت توانایی در جمله سازی و رساندن مطالب
میزان هوش و استعداد و ابتکار و کلا نقاط ضعف و قوت تک تک دانش آموزان برای معلم روشن خواهد شد .

(ی) باید امتحانات متوالی طوری طراحی شوند که شاگردان همیشه بین حالت خوف و رجائی باقی بمانند . این
کار با گرفتن امتحانهای بسیار ساده و مشکل و متناوب امکان پذیر است . البته پرسشهای کلاسی هم میتوانند
در این زمینه کمک شایانی بنمایند .

(ک) بعضی از عوارض طرح بد سوالات و یا بد تصحیح شدن اوراق امتحانی به طور خلاصه از این قرار است :
شلوغی بعدی کلاسها اعتراض و تجری شاگردان اتلاف وقت برای پاسخگویی به اشکالات سلب اعتماد
شاگردان از معلم و بد بینی آنها نسبت به او بد بینی و احساس تنفر نسبت به درس احساس حق به جانب

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir بودن و توضیح حق و از همه مهمتر خرابی امتحان که عمومی شد حرمت نمره کم از بین می رود . بعد از امتحان و تصحیح اوراق بایستی بررسی دقیق انجام شود و نمره کار مشخص گردد . مثلا چنانچه در قسمتهایی از درس بیشتر دانش آموزان ضعیف هستند آن قسمت دوباره تکرار شود . در ضمن باید توجه داشت که نمره های امتحانی همان طور که نمایش دهنده چگونگی کار دانش آموزان است نشان دهنده کیفیت کار معلمین نیز می باشد .

پیشنهادات جهت تدریس بهتر درس جغرافیا دبیرستان

هدف را برای دانش آموزان روشن نماید.

- دانش آموزان را به فعالیت برانگیزد.
- قدرت داوری در باره ی نتایج رادر دانش آموزان ایجاد کند.
- به دانش آموزان امکان دهد که به بررسی نتایج به دست آمده بپردازند.
- سطح تربیتی و تحصیلی دانش آموزان را در نظر بگیرد.
- به تدریج از روش روان شناختی به روش تربیت منطقی منتقل شود.
- حتما " رسیدن به هدف را ممکن سازد.
- ماده درسی و فعالیت دانش آموزان را وسیله قرار می دهد نه هدف را .
- برنامه درسی را به زندگی اجتماعی مربوط کند.
- برنامه درسی را برای دانش آموزان ، مفهوم و مطلوب نماید.
- روش تدریس ، وسیله معلم برای تکوین شخصیت دانش آموز به عنوان فرد اجتماعی فعال باشد.
- با استعداد و تمایلات دانش آموزان هماهنگ باشد.
- کاملا" بر اصول یادگیری مبتنی باشد زیرا روش یادگیری دانش آموزان است که روش تدریس معلم را تعیین می کند و عکس آن درست نیست .
- دانش آموزان را به تفکر خلاق وا دارد و کنجکاوی ایشان را برانگیزد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

- از میل به بازی ، تقلید ، کنجکاوی و رقابت دانش آموزان استفاده کند.

- از تمام حواس مخصوصاً " حس بینایی و شنوایی دانش آموزان استفاده کند.

- خود معلم روش تدریس را کاملاً " فهمیده باشد.

- رعایت تدریج از :

الف (معلوم به مجهول ب) آسان به دشوار ج (محسوس به معقول د) عملی به نظری

فروشگاه علمی آسمان www.asebankafinet.ir

نتیجه گیری:

استفاده از تجربیات همیشه یکی از بهترین کارها بر طرف کردن ضعف انسان است و در این میان بیان تجربیات خود در زمینه تدریس و همچنین در استفاده از تجربیات دیگران در زمینه تدریس یکی از بهترین راه ها برای بر طرف کردن ضعف های تدریس می باشد .

بنابراین باید با مطالعه های جدید و روش های تدریس جدید و همچنین محتوای جدید دروس به یاددهی بیشتر این دروس به دانش آموزان پردازیم .

با توجه به اینکه جغرافیا علمی کاربردی است و با محیط زندگی و نیازهای روزانه انسان ارتباط مستقیم و تنگاتنگ دارد و مبتنی بر پدیده های عینی می باشد و همچنین با بعضی از علوم دیگر در تعامل است می توان به نتایج زیر دست یافت :

۱- برای شناخت هر چه بهتر جغرافیا باید در این زمینه یک اطلاع رسانی و فرهنگ سازی اصولی و صحیح انجام شود تا فراگیران با یک آگاهی بیشتری در این راه گام بردارند.

۲- یکی از زمینه های ارزنده ای که می تواند در پیشبرد اهداف دانش جغرافیا کاربرد داشته باشد استفاده از روشهای نوین تدریس در امر آموزش و همچنین به کارگیری وسایل کمک آموزشی در این مورد می باشد.

۳- مسولین ذیربط باید امکانات مالی و آموزشی را در اختیار مدیران مدارس قرار دهند تا بتوانند از این امکانات در جهت تهیه ی ابزار کمک آموزشی مناسب با تدریس درس جغرافیا اقدام شود

۴- به کارگیری مدیران لایق و شایسته و آگاه به نیازهای روز دانش آموزان به دور سلاقی مختلف در این خصوص می تواند یک عنصر اساسی و مهم تلقی شود.

۵- دسترسی داشتن به موقع به مجلات تخصصی آموزش جغرافیا می توان کمک شایانی به اندوخته های دبیران این رشته و غنی نمودن ذهن و فکر آنها نماید

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

۶- برگزاری دوره های ضمن خدمت با استفاده از اساتید مجرب و کارآموده هر چند یکبار می توان گامی موثر در پیشرفت اهداف آموزشی درس جغرافیا تلقی گردد.

۷- برگزاری اردوهای علمی و تحقیقاتی و بازدید از مناظر طبیعی و چشم اندازهای فرهنگی برای دبیران رشته ی جغرافیا ضروری به نظر می رسد.

فروشگاه علمی آسمان www.asebankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این تجربیات با قیمت فقط پنج هزار تومان به سایت
فروشگاه علمی آسمان مراجعه نمایند www.asebankafinet.ir

منابع :

در تهیه این تحقیق و تجربیات اولین منبع تجربیات تدریس بنده در تدریس درس جغرافیا در دوره

دبیرستان بوده است . علاوه بر این از منابع زیر نیز استفاده نموده ام .

۱-چانگ و پالمیر - کاربرد سه اصل آموزشی در یادگیری رایانه محور - ترجمه دکتر بی بی عشرت زمانی -

مجله رشد تکنولوژی آموزشی شماره ۷ فروردین ۸۴ ص ۱۲

۲- چوبینه ، مهدی - آموزش جغرافیا و نقش شبکه های اطلاع رسانی در آن - مجله رشد آموزش جغرافیا

سال یازدهم شماره ۵۵

۳- چوبینه ، مهدی- کاربرد رایانه در آموزش جغرافیا - جزوه توجیهی مدرسان جغرافیاسراسرکشور-

اصفهان ۱۳۸۳

۴- چوبینه ، مهدی- آسیب شناسی رویکرد ICT در نظام آموزشی کشور - دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب

درسی - ۱۳۸۲

۵- دیاز ، دپ- آموزش و رشد حرفه ای کارکنان برای بهره گیری از فناوری در کلاس درس - ترجمه دکتر

پری ناز بنی سی - مجله تکنولوژی آموزشی شماره ۳ آذر ۸۳